

Madame Realism

Madame Realism

Als onderdeel van het programma over de avantgarde presenteert Marres Madame Realism, een groepstentoonstelling waarin opnieuw het interieur centraal staat. Madame Realism presenteert in de even historische als huiselijke ruimtes van Marres werken van alleen vrouwelijke kunstenaars.

presentatie verwijst zowel naar het private domein van een interieur als de publieke ruimte van een tentoonstelling. In Madame Realism komen verschillende onderwerpen ter sprake: de vrouwelijke dandy, zichtbare en onzichtbare rollen, en reflecties op het interieur als sociale kritiek.

In 2006 introduceerde Marres onder de titel *À l'interieur* de positie van de dandy in relatie tot het 19e-eeuwse verlangen naar schoonheid als een nieuwe metafysica. Stylemeester San Ming transformeerde de kamers van Marres tot een privéomgeving waarin iedere hiërarchie, bijvoorbeeld opgeheven ten gunste van een

individueel universum. Madame Realism wil in eerste instantie de doorgaans mannelijke positie van de dandy — deze idiosyncratische 'thuiscurator' — van een tegenbeeld voorzien, door het centraal stellen van op het interieur geïnspireerd werk van vrouwelijke kunstenaars. Maar in Madame Realism wordt het interieur vooral benaderd als een weerspiegeling van de buitenwereld.

Een vrouwelijke Des Esseintes, de archetypische dandy uit het boek *À Rebours* van J.K. Huysmans, bestaat niet: in de context van het 19e-eeuwse culturele milieu heeft de vrouw vooral een rol als gastvrouw van salons: een verbindende positie die overigens bijzonder belangrijk is. Het moderne leven aan het begin van de 20ste eeuw kenmerkt zich volgens Walter Benjamin door de intrede van een scheiding tussen leef- en werkomgeving, die voor het eerst als tegengesteld aan elkaar worden opgevat: de leefomgeving drukt zich uit in het interieur, terwijl werkomgeving wordt opgevat. Het interieur wordt vanaf dat moment gezien als het domein van de

vrouw, terwijl het exterieur, zoals gedefinieerd door de architectuur, als het domein van de man wordt gezien. Hoewel haar 'invloed op de woninginrichting de invloed van vrouwen op het gehele sociale leven markeert'¹ hangt deze 'verbanning' naar het interieur samen met de sociale beperkingen van vrouwelijke kunstenaars en ontwerpers om een rol te kunnen spelen in het publieke debat. Tegelijkertijd zijn er vrouwelijke avant-gardisten zoals bijvoorbeeld de feministische schrijfster Virginia Woolf en de ontwerpster Eileen Gray, die in hun werk dit patriarchale systeem problematiseren en doorbreken.

De werken die in Madame Realism worden gepresenteerd zijn er niet om het huis of het huiselijke te verbeteren, maar om het hele idee van 'een thuis' radicaal te veranderen. De werken in de tentoonstelling voor het interieur, gemaakt voor het interieur, kunnen geassocieerd worden met het 'innerlijke' of zijn interessant om in de context van het interieur te worden gezien. Het interieur wordt in Madame Realism allereerst benaderd — fysiek, artistiek,

literair of mentaal — als een domein van emancipatie en disidentie.

De titel van de tentoonstelling, Madame Realism, komt van een gelijknamig figuur uit het werk van de Amerikaanse auteur en cultuurcritica Lynne Tillman (1947). "Madame Realism creëert conflict en crisis, niet met het gebruikelijke instrumentarium van incident en dialoog, maar door middel van de wendingen en scherpe U-bochten van de interne gedachte".

¹ Nils van Beek in het tentoonstellingsessay
A l'interieur, Maares 2006

Kunstenaarsbiografieën

Eva Berendes

1974, Bonn, Duitsland. Woont en werkt in Berlijn

Een terugkerend motief in het werk van Eva Berendes is de dialoog tussen kunst en ambacht. Deze roept associaties op met het Russische Constructivisme en de Arts-and-craftsbeweging, waarin een synthese tussen het kunstobject en het gebruiksvoorwerp bewerkstelligd werd. De werken van Berendes dragen beide verschijningsvormen in zich mee.

Untitled (2008) bestaat uit een ruitvormig paneel, dat is bespannen met textieldraad in een geometrisch patroon. Het paneel is in zijn geheel op een kleine sokkel geplaatst en balanceert op één punt. Het werk bestaat uit een 2-dimensionaal object en heeft zowel decoratieve als autonome eigenschappen. Het tweede werk, *Untitled* (2010), bestaat uit een zijden doek die losjes aan de muur hangt, ook bedrukt met geometrische vormen. De kleuren zijn hier zo puur gebruikt, dat de doek nog het meest doet denken aan

een voorstellingloos Suprematistisch schilderij.

Het werk van Eva Berendes toont haar interesse in de ontwikkeling van abstractie binnen bewegingen, lende avant-garde bewegingen, van Bauhaus tot Suprematisme tot Memphis, maar ook van Shakers, quilts en jaren zeventig huisvuil. Het gaat haar niet om de puristische (subjectieve) werkelijkheid, maar hoe abstractie zich verhoudt tot verschillende sociale en artistieke geschiedenissen.

Ruth Buchanan

1980. Te Ati Awa/Taranaki, Nieuw-Zeeland. Woont en werkt in Berlijn.

Het werk van Ruth Buchanan heeft het werk van verschillende vrouwelijke kunstenaars en schrijvers tot onderwerp. In de vorm van tekst, video, fotografie, audio en lezingen reflecteert Buchanan op haar protagonist en diens sociale en historische representatie. Zo stond in een eerder werk de relatie van haar bescheiden impact op de ontwikkeling van een lokaal Modernisme in Nieuw-Zeeland centraal.

In *Madame Realism* presenteert Buchanan de installatie *Sculptor* (2010-2011). In een ruimtelijke opstelling is via een reflecterende glasplaat een video van een vrouwelijke kunstenaar door een camera rondom haar sculpturen gefilmd. In dit werk gaat het niet zozeer om de beeldhouwer en haar biografie, maar om de manier waarop

zowel kunstenaar, interviewer als sculpturen worden getransformeerd tot informatie. In dit geval onder andere tot de representatie van een bepaalde tijdsperiode. De video wordt vergezeld door een geluidsopname waarin Buchanan een tekst voorleest, die op een poëtische en associatieve wijze reflecteert op de sculpturen en de conversatie tussen de twee vrouwen.

Bonnie Camplin

1970, Groot-Brittannië. Woont en werkt in Londen

Het werk van Bonnie Camplin bestaat uit aquarellen, films en gedetailleerde potloodtekeningen waarin zij zichzelf, haar familie, vrienden en haar artistieke omgeving op een realistisch wijze portretteert. Het sociaal-artistiek milieu dat in haar portretten naar voren komt, speelt zich af tegen een grootstedelijke achtergrond. Ondanks het realisme van de portretten, ontstrijgen de geportretteerde personen de realiteit. Ze zijn larger than life, geïdealiseerd, theatraal. Ze tonen Camplin's interesse in performance die te maken heeft met haar eerdere carrière als DJ, performer en organisator van nachtclubavonden. Zelf omschrijft Camplin haar artistieke praktijk als 'het verzinnen leven' ('the invented life'), een uitspraak die refereert aan haar identificatie met de arbeidsvrouw en tevens aan haar engagement met het feminisme. Dat wordt door haar vooral opgevat als een vorm van actief controle ten aanzien van de eigen representatie.

In Madame Realism worden twee tekeningen en twee aquarellen gepresenteerd. A Useful Mechanism (2008) is een portret van een jonge vrouw die achter een computer of een kassa zit. Haar blik is serieus, geconcentreerd en verveeld tegelijkertijd. Trojan (2007) biedt een mysterieuze en suggestieve representatie van 'vrouwelijkheid' waarin het cliché niet wordt geschuwd. Terrazzo (2007) toont het abstract motief van een tegelvloer, dat ook in andere werken terugkomt. A Mermaid (2006) zou de personificatie van Madame Realism kunnen zijn: zelfbewust en kritisch, nerveus, maar alert.

Melissa Gordon

1981, Boston, Verenigde Staten.
woont en werkt in Londen en Brussel

Pattern Causality Stack (L.A. Riots) (2010) van Melissa Gordon is het enige 'echte' schilderij in Madame Gordon's oeuvre. Het bronnenmateriaal waar ze weerspiegelt haar interesses in literaire fictie, popcultuur, kunst, geschiedenis, politiek en journalistiek. Referenties naar feministische geschiedenissen maken hier eveneens deel van uit. In vroegere werken beheerst dit onderwerp haar werk, in het meest recente werk is het feminisme eerder gereedschap voor een structurele analyse van de beeldcultuur en de daaraan verbonden machtswerking.

Het binnen Madame Realism gepresenteerde werk maakt deel uit van een serie samengestelde schilderijen, gebaseerd op beelden uit krantenknipsels van historische momenten (zoals hier de rassensrellen in Los Angeles in 1992), waarbij één enkele nieuwsfoto een kettingreactie van gebeurtenissen teweeg heeft gebracht. Deze 'virale' beelden

zijn over elkaar heen geschilderd en vrijwel onleesbaar geworden. De andere doeken, die hier tegen aanleunen, kennen uitvergroten details van reproductietechnieken als puntenroosters, rozettenpatronen en anologe fotografische technieken en lijken puur formele patronen te zijn geworden.

Pernille Kapper Williams
1973, Odense, Denemarken. Woont
en werkt in Brussel

De objecten, foto's en installaties van Pernille Kapper Williams zijn te herkennen aan het gevoel verraden schoonheid en detail en verraden een zekere hang naar controle. Haar werk weerspiegelt de neiging van een 19e-eeuwse dandy om alles en uiterst zorgvuldig in esthetische termen te benaderen. Kapper Williams is niet voor niets geïnteresseerd in de verleidingsstrategieën van mode, interieur en design.

In Madame Realism presenteert zij een aantal werken die uit een interieur afkomstig lijkt te zijn of op andere wijze betrekking heeft op het interieur. *Untitled (Knob #2)* (2009) is een deurknop, die geïsoleerd op de tentoonstellingsmuur is bevestigd. Tegen een andere muur staat *Untitled (Duster)* (2009), een buitenproportionele plumeau gemaakt van struisvogelveren, die daardoor direct het beeld van een vogel oproept. *Nothing Matters No. 1* (2010) is een verder leeg gelaten sokkel in zwarte hoogglans lak. Net als de sokkel lijken

de verschillende objecten hun functie te hebben verloren. Ze roepen verwarring op over hun mogelijke betekenis en lijken ons te attenderen op de discrepantie tussen het beeld van een object en de betekenis ervan.

In de tentoonstelling zijn ook twee fotowerken getiteld *Zeitgeist* (2007) opgenomen. Ze zijn afkomstig uit een serie van vier reproducties van uit de jaren zestig en zeventig afkomstige foto's van galeriehouders. Ditmaal worden alleen de portretten van twee vrouwelijke galeriehouders gepresenteerd.

Annette Kelm

1975, Stuttgart, Duitsland. Woont en werkt in Berlijn

Annette Kelm maakt foto's van uiteenlopende onderwerpen, die zij frontaal in beeld brengt. Deze objectieve fotografie plaatst haar werk in de traditie van de Duitse 'Nieuwe Zakelijkheid'. Kelm's onderwerpen zijn echter tegelijkertijd herkenbaar én vreemd. Zij fotografeert zowel industrieel geproduceerde- als ambachtelijke gemaakte voorwerpen. Haar onderwerpen zitten vol bekende en verborgen geschiedenissen, die refereren aan de entertainment industrie, commerciële cultuur, koloniale (abstracte) kunst. Je zou haar werk kunnen opvatten als archeologie van 'culturele objecten'.

In *Madame Realism* worden vier foto's gepresenteerd. *Untitled (Organ)* (2007) toont een wit barok orgel met kleurige toetsen. *Frying Pan* (2007) een snaarinstrument tegen de achtergrond van een bedrukte stof. *Untitled (Plates)* (2010) vier gedecoreerde borden met een vaasje van keramiek en *Reading a Book about*

Robert Stacy-Judd (2006) toont een exotisch interieur waarin een vrouw op een sofa een boek zit te lezen. Elke foto kent een eigen verhaallijn. Het witte orgel betreft een Wurflitzer orgel uit 1929, een extravaganza-instrument dat is ontwikkeld als begeleidingsinstrument van de vroege (zwingende) film. Het snaarinstrument in *Frying Pan* kan worden geleid, gitard uit 1931 die de bijnaam 'de koekenpan' draagt. Diens elektrische grond is een hedendaagse 'wax-batik', gebaseerd op Indonesische de Nederlands bedrijf, en bedoeld voor van borden en vaasjes is een droog-komische huiselijke compositie, die zich voordoet als abstract kunst.

Het interieur in *Reading a Book about Robert Stacy-Judd*—een interieur dat naar we aannemen is ontworpen door de architect Robert Stacey-Judd—is tenslotte zowel het onderwerp van de foto, als van het boek dat de vrouw in de foto aan het lezen is. Zij is dusdanig onderdeel geworden van het interieur, dat ze er nauwelijks onherkenbaar mee samenvalt.

Kitty Kraus

1976, Heidelberg, Duitsland. Woont en werkt in Berlijn

De sculpturen van Kitty Kraus bestaan uit eenvoudige materialen als glas, textiel, inkt, ijs, lampen en spiegels. Met beperkte middelen en minimale bewerkingen ontstaan sculpturen die (hun eigen) destructie en minimale werk bestaat uit twee dunne glazen platen, die op elkaar leunen. Samen vormen ze een figuur tegen de muur in een uitieme, maar fragiele balans. Een ander werk bestaat uit een spiegelkubus waar een lamp in zit. Op alle ribben bevinden zich kieren, die een bijna stroboscopisch effect bewerkstelligen, totdat de lamp het door zijn eigen hitte begeeft en uit elkaar spat.

In *Madame Realism* is eveneens een werk te zien dat door zijn eigen bestaan tot een einde zal komen. *Untitled* (2008) is deel van een serie werken waarin Kraus werkt met een lamp, ijs en inkt. In een blok ijs van verdunde zwarte inkt is een gloeilamp verwerkt. Door de warmte van de lamp en de omgevingstem-

peratuur zal het ijsblok langzaam smelten en transformeren tot een grillige 'topografische' plas, een kale brandende gloeilamp achterlatend. De werken van Kraus leiden echter nooit tot een volledige dematerialisatie van de oorspronkelijke vorm. Ze belichamen eerder een zorgvuldig gepland verval.

Janette Laverrière

1909, Lausanne, Zwitserland.
Overleden 2011, Parijs

De begin dit jaar overleden Janette Laverrière was een relatief onbekende, maar zeker geen minder opmerkelijke ontwerper. Haar eerste meubelstukken dateren uit de late jaren twintig van de vorige eeuw. Vanaf die periode heeft zij zich beziggehouden met het ontwerpen van interieurs, waaronder keukens, maar ook van betaalbare meubels en 'nutteloze' objecten. Zij was een overtuigd atheïst en communist. Laverrière was gedurende haar hele leven politiek betrokken en werd in 1945 lid van de Communistische Partij. De idealist Laverrière vertaalde haar politieke ideeën in haar ontwerpen voor het interieur, waarbinnen zij haar emancipatoire overtuigingen wilde realiseren. Cabinet de travail d'une femme d'ambassadeur (Bureau voor een bijvoorbbeeld duidelijk dat niet alleen de man een werkplek binnenshuis nodig heeft. Haar werk ontstijgt tegelijkertijd aan al te directe politieke interpretaties en kan worden getypeerd als een synthese van minimalistische vormen en quasi-poëtische reflecties.

Vanaf 1939 ontwierp zij kleine spiegels. Naar aanleiding van haar respect voor Cocteau besloot ze in 1989 alleen nog 'nutteloze dingen' te maken. Cocteau (1899) werd één van de eerste van een serie hommage aan de levens en verhalen van hen die tot haar inspiratiebronnen behoorden. Onder de overkoepelende titel Les évocations maakte Laverrière onder meer Dorian Gray, Émile Zola, de Parijse Commune, de Bastille, Martin Luther King en Lady Chatterley. Haar laatste, niet voltooid werk, zou een spiegel geïnspireerd op Rosa Luxemburg worden. In Madame Realism is een salontafel te zien met daarop een boek van Rosa Luxemburg en een lamp die doet denken aan een Chinese hoed. Dit kleine ensemble, een voorstel van haar vriendin en collega-kunstenaar Nairy Baghramian, moet als een eerbetoon aan Janette Laverrière worden gezien.

Linder

1954, Liverpool. Woont en werkt in Heysham, Groot-Brittannië.

Linder (Linder Sterling) is een kunstenares, musicus en een radicale feministe. Als lid van de Britse punkband Ludus verwierf ze sinds het midden van de jaren zeventig bekendheid in de punkscene van Manchester. Uit dezelfde tijd dateren ook haar vroegste werken: fotomontages en collages van beelden uit pornografische tijdschriften, gecombineerd met die uit modebladen en andere tijdschriften met als thema 'vrouw en huis'. Uit deze laatste categorie kiest ze beelden van huishoudelijke apparaten en een specifiek rolpatroon verwijsen of beelden die het vrouwenlichaam als een gebruiksvoorwerp voorstellen. Haar collages worden gepubliceerd in punk-fanzines (zoals op de cover van *Secret Public*) en verschijnen op platenhoezen (zoals van *Buzzcocks* met een strijkijzer als naakte vrouw). Totdat eind jaren negentig haar werk opeens door de kunstwereld wordt

'ontdekt'. In 1997 doet ze in Londen haar intrede met een solotentoonstelling met de ironische titel *What Did You Do In the Punk War, Mummy?*

In *Madame Realism* is een aantal recente collages van Linder te zien en een vroeger fotowerk (*Sordide Sentimental*, 1981/2009). Linder houdt zich ook bezig met performance en film, waarin zij verder uitdrukking geeft aan haar interesses voor het ritueel, het mysterie en de extase.

Hanne Lippard

1984, Milton Keynes, Engeland. Woont en werkt in Berlijn

Van Hanne Lippard zijn in *Madame Beige* (2010) en *Duonome* (2011) te zien. Lippard studeerde vorig jaar af aan de Rietveld Academie in Amsterdam en houdt zich sindsdien voornamelijk bezig met schrijven. Haar teksten zijn persoonlijke observaties waarin ze de wereld om haar heen op een vaak onderkoelde maar hilarische wijze beschouwt.

Beige is een beeldcollage met voice-over over de kleur die het leven van een denkbeeldige vrouw — en met name haar interieur en haar kledingkast — beheerst. *Duonome* is een 'geluidswerk met beeld', waarbij inhoud en vorm door een perfecte timing samenvallen. In haar werk reflecteert Lippard op de irrationa-liteit van efficiëntie, die de hedendaagse economie en maatschappij kenmerkt.

Michaela Meise
1976, Hanau, Duitsland. Woont en
werkt in Berlijn

In de meest centrale ruimte van de
tentoonstelling — de zogenoemde
van Michaela Meise opgesteld. Deze
minimalistische vorm lijkt op een bui-

tenmaats model van een schema-
tisch weergegeven brein. Het zou ook
een maquette van een huis kunnen
zijn, waarvoor een brein model stond.

In het werk versmelt het idee van
'brein' met dat van 'huis' en versmel-
ten concept en vorm, titel en sculp-
tuur. Dit kan geassocieerd worden
uit de feministische literatuur: Virginia
Woolf's *A Room of One's Own*. Hierin
beschrijft Woolf een eigen ruimte
(huis) als een fysieke en politieke
voorwaarde voor het schrijverschap.

De referenties in Meise's installaties en
sculpturen variëren van Bauhaus tot
Classicisme, van feminisme tot pop-
cultuur. De vorm van haar werken is
vaak afgeleid van modernistische
ontwerpen en minimalistische sculp-
turen. In *Madame Realism* is ook de
sculptuur *Quartetto Amerika* (2006)

te zien, dat bestaat uit een set
bijzettafeltjes. Dergelijke bijzettafel-
tjes, die van klein naar groot in elkaar
geschoven kunnen worden, zijn in
verschillende historische ontwerp-
periodes een terugkerend ontwerp.
In *Quartetto Amerika* zijn de tafeltop-
pen overtrokken met grijze jersey, een
materiaal dat is ontwikkeld in de VS
en er populair is als 'casual wear'. De
sculptuur kan worden opgevat als
de introductie van een Amerikaanse
versie van de 'minitafelset'. *Quartetto*
Amerika refereert echter ook aan
de preoccupatie met volkskunst en
traditionele ambachten van moder-
nistische ontwerpers, zoals in het
Bauhaus, en het min of meer verbor-
gen ethnische of nationale karakter
daarvan.

Josephine Pryde

1967, Ainwick, Engeland. Woont en werkt in Londen en Berlijn

Josephine Pryde's werk gaat uit van de premisse dat kunst, zelfs de zogenaamde kritische kunst, onderdeel is van een werkelijkheid die geheel gedefinieerd wordt door het kapitalisme. Haar werk analyseert de wijze waarop kunst geproduceerd wordt, niet als een romantisch 'creëren', maar als systeem en praktijk binnen een technologische en sociaaleconomische context.

Pryde's foto's lijken eerder op mode- of reclamefoto's dan op kunst, hetgeen wordt benadrukt door het feit dat ze de geijkte artistieke onderwerpen ontberen. In andere wijzen maakt zij juist op spottende wijze gebruik van clichématige, nog altijd heersende ideeën ten aanzien van het 'artistieke' en de bijbehorende symboliek.

Deze twee benaderingen zijn te herkennen in de werken die in Madame Realism worden gepresenteerd. Beide werken waren eerder onderdeel van de tentoonstelling Therapy

Thank You (2010) bij galerie Reena Spaulings Fine Art in New York. Deze tentoonstelling bestond uit een serie monumentale kleurenfoto's van kleedingstukken op een lichaam, in combinatie met een serie langzaam rond- draaiende sculpturen, bestaande uit met slagershaken aan elkaar verbonden rieten mandjes. Daarnaast werd in het bijbehorende persbericht een imaginair persoon geïntroduceerd: 'She (Pryde, red.) imagined a creative lady, tough because responsive of an evening and, while gliding through rooms holding glasses of water or occasionally wine, would tirelessly promote the artefacts of her computations, things in whose formal use she believed'.

Wie is zij? De onzichtbare vrouw in het fotowerk? Een toekomstige eigenaar van het werk? De galeriehouder? Of de kunstenaar zelf? In ieder geval een vrouw in een complexe werkelijkheid. Pryde biedt met dit werk tevens reflectie op de economie van haar eigen kunstenaarschap.

Lili Reynaud-Dewar
1975, La Rochelle, Frankrijk. Woont en werkt in Parijs

Het werk van Lili Reynaud-Dewar bestaat uit sculpturen, installaties, performance en film. Zij vermengt autobiografische elementen met historische onderwerpen die een cultureel of politiek karakter hebben. Ook in visueel opzicht put het werk uit een interdisciplinaire geschiedenis, laverend tussen kunst, film, theater, muziek, design, gebruiksvorwerpen en rituele voorwerpen. Haar oeuvre is georganiseerd rond enkele overkoepelende titels, waarvan *The Power Structures, Rituals & Sexuality of the European Shorthand Typists* er één is. In *Madame Realism* wordt hier van versie 1 (2009) en versie 2 (2009) getoond. Een mogelijke interpretatie ontstaat door de titel heel letterlijk te nemen: het werk gaat over de rituelen en seksualiteit van de Europese stenotypistes¹, evenals de achterliggende machtsstructuren. Hoewel Reynaud-Dewar beschouwd kan worden als een feministe (zo is zij onder andere mede-oprichter en redacteur van het Franse feministische tijdschrift *Petunia*), laat haar

werk zich niet zonder meer lezen als een politiek standpunt. Integendeel, een dergelijke opvatting wordt in haar werken op de proef gesteld, zoals in de 'seksualiteit' die te zien is in de video's die onderdeel van de installatie zijn. Hierin voeren stenotypistes in nauwsluitende kostuums, bedrukt met Victoriaanse patronen, is allereerst geïnteresseerd in de complexiteit van haar onderwerpen. Zij zoekt naar manieren om een al te simpele identificatie met deze onderwerpen te bemoeilijken om zo de geschiedenis van dominantie en marginalisatie aan het licht te brengen.

Clare Stephenson

1972, Newcastle Upon Tyne,
Groot-Brittannië. Woont en werkt in
Glasgow

Het idee van de (vrouwelijke) dandy
komt het meest letterlijk naar voren in
het werk van Clare Stephenson. De
hoofdrolspeelster in haar werk is een
androgyn figuur in extravagante

kostuums: een travestiet of een kos-
mopolitische dame. In haar apathi-
sche houding doet zij nog het meest
denken aan Baudelaire's Spleen: de
personificatie van de negentiende-
eeuwse existentiële verveling.

Ornament and Boredom (2008), te
zien in *Madame Realism*, is een col-
lage van een barok uitgedoste figuur
met sigaret. De titel zinspeelt mogelijk
op het beruchte essay 'Ornament en
Misdad' van Adolf Loos uit 1908. De
platte werken worden vaak opgeblu-
zen en getransformeerd tot sculptu-
ren. In hun nieuwe hoedanigheid als
'decorstukken' worden verschillende
figuren bij elkaar gebracht in theatra-
le installaties. In het werk *Miss Verily-
Existent Poses* (screenprint) (2007)
Strike Poses (screenprint) (2007)
neemt de titel een tekening volledig

in beslag en zijn de woorden letter-
lijk over twee schematische figuren
gezeefdrukt. De figuren nemen
flamboyante poses aan waarvan
alleen nog de contouren zichtbaar
zijn. Hieruit kunnen we aflezen dat
Stephenson's dames zowel een zelf-
genoegzame als relativerende kant
kennen. De tekening *Self-portrait with
Actress and Maid* (2004) zou kunnen
duiden op een identiteitscrisis die de
worsteling hiertussen verbeeldt.

Lina Viste Grønli

1976 in Noorwegen. Woont en werkt in Oslo en Brussel

Lina Viste Grønli's *Grace Jones Sculpture Project* bestaat uit een aantal abstracte, geometrische vormen, geïnspireerd op Grace Jones, de popzangeres en het iconische cultfiguur uit de jaren tachtig. Van het gehele project, uitgevoerd in verschillende materialen zoals koper, messing en ebenhout, worden de werken in hout gepresenteerd.

Grace Jones Desk Piece I & II, *Grace Jones Mantelpiece* en *Grace Jones Doorstopper* (2008) kunnen worden opgevat als representaties van een moderne vrouw. Of, zoals ergens op het internet opduikt: 'The idea of Grace Jones: her sheer angularity, in completely abstract form via a repetitive series of triangles!' (www.theimagist.com). Het *Grace Jones* project is exemplarisch voor Viste Grønli's artistieke praktijk, waarbij de representatie van culturele fenomenen en figuren centraal staat. Deze referenties worden door haar getransformeerd tot radicale sculp-

turen; in dit geval bestemd voor het interieur.

Een tweede serie werken, eveneens bedoeld als verschillende interieursstukken, bestaat uit twee kleine sculpturen die de letters H en R vormen en een sculptuur gebaseerd op de schuine streep van het lettertype Helvetica. Een vierde sculphanger bestaat uit een houten kleenhanger die ondersteboven op een metaalpin is geplaatst. Deze werken tonen de interesse van de kunstenaar in de constructie van taal en haar benadring van sculpturen als tekens en werken vormen een meer persoonlijke tegenhanger voor het formele karakter van de sculpturen. In een enkel geval lijkt er zelfs sprake te zijn van een verontschuldiging voor het bestaan van het werk.

Jessica Warboys

1977 in Groot-Brittannië. Woont en werkt in Londen en Parijs

Het werk van Jessica Warboys, dat film, sculptuur, performance en wandvullende beschilderde doeken omvat, is poëtisch en vervreemdend. Haar sculpturen bestaan uit assemblages van gevonden objecten die doen denken aan rituele voorwerpen. Deze worden in haar films gebruikt als attributen in performances, die een magische maar ook humoristische sfeer oproepen. De films, die zich vaak afspelen in surreële, overbelichte settings lijken te komen uit een vaag verleden en doen denken aan avant-gardistische zwart-wit films uit de jaren twintig.

Voor Madame Realism heeft Warboys een nieuw werk gemaakt, serie *Tigress Part I & II* (2011) uit de 'schilderij' dat letterlijk gemaakt is in en met de zee. De kunstenaar bracht verschillende doeken naar het strand, die zij ter plekke met pigmenten en met behulp van zeewater bewerkte. Vervolgens werden ze in Marres geïnstalleerd tot een wand-

vullende compositie. Het werk van Jessica Warboys is symbolisch en intuïtief. Binnen de tentoonstelling vormt haar werk een persoonlijke, psychologische ruimte.

Amelie von Wulffen

1966 in Breitenbrunn, Oberpfalz, Duitsland. Woont en werkt in Berlijn.

Het werk van Amelie von Wulffen bestaat uit tekeningen, collages, fotografie, video en muurschilderingen en is droomachtig, zelfs surreëel van karakter. Tegelijkertijd is haar werk veelal gebaseerd op autobiografisch materiaal, waaronder foto's uit haar familiegeschiedenis en verhalen van dissidenten uit de voormalige DDR en Rusland die tijdens haar jeugd in het ouderlijk huis verbleven.

Untitled (2007) is één van de welnigste sculpturen in haar oeuvre. Deze rudimentaire sofa kent een simpele horizontale en verticale houten constructie en is beschilderd met een onregelmatig patroon, waardoor deze sofa ook als een verlengde van haar schilderspraktijk kan worden gezien. Het interieur is een terugkerend motief in het werk van deze kunstenaar, maar eerder als onderwerp en niet als vorm. De eerste sofa maakt ze oorspronkelijk uit noodzaak om een setting te creëren waarin naar haar video's gekeken kan worden. De sofa's worden zo één

met de projecties op de muur en de tentoonstellingsruimte wordt een fictieve ruimte, waarbij de sofa's uit een onbekende cultuur lijken te komen. Haar collages laten zich lezen als een montage van herinneringen, van verleden en heden, waarin beelden van interieurs met decoratieve elementen, tapijten, meubels en (portret)foto's samenvallen met de architectuur en een uitzicht op een landschap.

Madame Realism

12 maart 2011 tot en met 5 juni 2011

Werken in de tentoonstelling van:
Eva Berendes, Ruth Buchanan, Bonnie
Camplin, Melissa Gordon, Pernille
Kapper Williams, Annette Kelm, Kitty
Kraus, Janette Laverrière, Linder,
Hanne Lippard, Michaela Meise,
Josephine Pryde, Lili Reynaud-Dewar,
Clare Stephenson, Lina Viste Grønli,
Jessica Warboys en Amelie von
Wulffen

Bij de tentoonstelling verschijnt een
essay van Avigail Moss

Curator: Lisette Smits

Assistent: Laura van Grinsven

Marres wordt financieel ondersteund
door het Ministerie van Onder-
wijs, Cultuur en Wetenschap en de
Gemeente Maastricht.

Tekst: Lisette Smits

Redactie: Laura van Grinsven

Vertalingen: Guus van Engelshoven,
Ton Brouwers

Ontwerp: Maureen Mooren
met Stephen Serrato

De werken in de tentoonstelling zijn
beschikbaar gesteld door:

Mériadek Caraës / Galerie Kamel
Mennour, Parijs, Sorcha Dallas /
Sorcha Dallas Galerie, Glasgow,
Dominic Eichler / Silberkuppe, Berlijn,
Louise Evans / UBS Art Collectie,
Londen, Barbara Cinzia Friedlaender,
Keulen, Galerie Cinzia Friedlaender,
Berlijn, Denis Gaudel / Gaudel de
Stampa, Parijs, Bruce Haines /
& Modern, Londen, Sophie Hipp /
Johann König, Berlijn, Johannes /
Galerie NEU, Berlijn, Patricia Kohl /
Jongma, Amsterdam, Patricia Kohl /
MacRobert / Galerie Sorcha Dallas,
Glasgow, Jessy Mansuy / Galerie
Kamel Mennour, Parijs, Stephan
McCoubrey, UBS Art Collectie, Zürich,
Martin McGeown / Cabinet Galerie,
Londen, Kirk McInroy / Stuart Shave /

Modern Art, Londen, Katrin
Monschein / Gabriele Senn Galerie,
Wenen, Rakel / Galerie NEU, Berlijn,
Anna Robbins / Mary Mary Galerie,
Glasgow, Hannah Robinson / Mary
Mary Galerie, Glasgow, Magnus
Schäfer / Galerie NEU, Berlijn, René
Senn / Gabriele Senn Galerie, Wenen,
John Smith en Vicky Hughes, Londen,
Erin Somerville / Johann König, Berlijn,
Nick Simunovic, Hong Kong, Michel
Ziegler / Silberkuppe, Berlijn, Irene
Zortea / UBS Art Collectie, Zürich.

Met dank aan de kunstenaars
Marres, Centrum voor Contemporaine
Cultuur, 2011

Colofon

Werken in de tentoonstelling

1. **Eva Berendes**
Untitled, 2010
Zijde, zijde verf, staal, lak, magneten
In bruikleen van galerie Sommer & Koh, Berlijn
2. **Eva Berendes**
Untitled, 2008
Hout, Verf, steel, draad, pletbord
221 x 97 x 50 cm
In bruikleen van galerie Ancient & Modern, Londen
3. **Ruth Buchanan**
Sculptor, 2010-2011
35 mm film overgezet op DVD, kleur, geluid, engelse ondertiteling, 2-zijdige spiegel, stoelen, uitstallingssysteem ontworpen door het koöperatieve für Darstellendepolitik
Verschillende afmetingen
In bruikleen van Ruth Buchanan
4. **Bonnie Camplin**
A Useful Mechanism, 2008
HB potlood op papier
65 x 71,5 cm
In bruikleen van galerie Cinzia Friedlaender, Berlijn
5. **Bonnie Camplin**
Trojan, 2007
Waterverf op papier
54 x 42,5 cm
Collectie Barbara Friedlaender, Köln
6. **Bonnie Camplin**
A Mermaid, 2006
Potlood op papier
102 x 69 cm
UBS Art Collection, Londen
7. **Bonnie Camplin**
Terrazzo, 2007
Waterverf op papier
57,5 x 46 cm
In bruikleen van galerie Cinzia Friedlaender, Berlijn
8. **Melissa Gordon**
Pattern Causality Stack (LA Riots), 2010
Acrylverf op linnen and hout
220 x 280 cm
In bruikleen van galerie Juliette Jongma, Amsterdam
9. **Pemille Kapper Williams**
Nothing Matters No 1, 2010
MDF, zwarte lak
110,5 x 30 x 30 cm
Collectie René Schmitt, Frankfurt am Main
10. **Pemille Kapper Williams**
Untitled (Duster), 2009
Struisvogelveren, gegoten beuk, zwarte lak
120 x Ø 40 cm
In bruikleen van Pernille Kapper Williams
11. **Pemille Kapper Williams**
Zeitgeist (Virginia Dwan at Dwan Gallery, New York 1969), 2007
c-print op papier
46 cm x 38 cm
In bruikleen van Pernille Kapper Williams
12. **Pemille Kapper Williams**
Zeitgeist (Paula Cooper at Paula Cooper Gallery, New York 1966), 2007
c-print op papier
46 cm x 38 cm
In bruikleen van Pernille Kapper Williams
13. **Pemille Kapper Williams**
Untitled (Knob #2), 2009
Chroom, metaal
4,5 x Ø 7,5 cm
In bruikleen van Pernille Kapper Williams
14. **Pemille Kapper Williams**
Before After, 2011
Spiegel, metaal
In bruikleen van Pernille Kapper Williams

21. **Janette Laverrière**
Boek van Rosa Luxemburg op de tafel
In bruikleen van Silberkuppe, Berlijn
22. **Janette Laverrière**
Chapeau Chinols, 1952/2009
Metalen lamp, verf
Verschillende afmetingen
In bruikleen van Silberkuppe, Berlijn
23. **Linder**
Monogenes, 2008
Collage
21,8 x 15,9 cm
In bruikleen van galerie Stuart Shave /
Modern Art, Londen
24. **Linder**
Sordide Sentimental, 1981/2009
Digitale C-print van een originele
negatief op fuji kristal archief papier
112,3 x 8,7cm
In bruikleen van galerie Stuart Shave /
Modern Art, Londen
25. **Linder**
Black Magic Strain, 2008
Collage
23,5 x 16 cm
In bruikleen van galerie Stuart Shave /
Modern Art, Londen
26. **Linder**
Cakewalk dégagé, 2010
Collage
27,7 x 20,6 cm
In bruikleen van galerie Stuart Shave /
Modern Art, Londen
27. **Hanne Lippard**
Beige, 2010
DVD, 07:17 min
In bruikleen van Hanne Lippard
28. **Hanne Lippard**
Duonome, 2010
DVD, 02:37 min
In bruikleen van Hanne Lippard
29. **Michaela Meise**
Brain 2, 2007
Hout, acryl lak
100 x 128 x 84 cm
In bruikleen van galerie Johann
König, Berlijn
30. **Michaela Meise**
Quartetto Amerika, 2006
Hout, schellak, hars lak, katoenjersey
61 x 125 x 53 cm
In bruikleen van galerie Johann
König, Berlijn
31. **Josephine Pryde**
Arrangement and the Room, 2010
C-print
199,4 x 148,4 x 5 cm
In bruikleen van galerie Neu, Belin
32. **Josephine Pryde**
The Mystery of Artistic Work VIII, 2010
Riet, staal, satijnlint
Ongeveer 280 x 50 x 50 cm
In bruikleen van galerie Neu, Belin
33. **Lili Reynaud-Dewar**
Four Typists practicing a ritual
(black mask ritual), 2009
4 digitale prints
84 x 56 cm
In bruikleen van galerie Mary Mary,
Glasgow
34. **Lili Reynaud-Dewar**
The Power Structures, Rituals &
Typists 1, 2009
Hout, spiegels, verf, drie zeefdrukken,
typemachine, video projectie
220 x 201 x 160 cms
21 min. 50 sec. (Loop)
In bruikleen van galerie Kamel
Memour, Parijs
15. **Annette Kelm**
Frying Pan, 2007
C-print
100,5 x 80 cm
In bruikleen van galerie Johann
König, Berlijn
16. **Annette Kelm**
Reading a Book about Robert Stacy-
Judd, 2006
C-print
80 x 100 cm
In bruikleen van galerie Johann
König, Berlijn
17. **Annette Kelm**
Untitled (Organ), 2007
C-print
100,5 x 83 cm
Collectie John Smith and Vicky
Hughes, Londen
18. **Annette Kelm**
Untitled (plates), 2010
C-print
74 x 100 cm
Collectie Nick Simunovic, Hong Kong
19. **Kitty Kraus**
Untitled, 2008
Lamp, ijs, inkt
6,5 l, verschillende afmetingen
In bruikleen van galerie Neu, Berlijn
20. **Janette Laverrière**
Black Eye, 1990/2009
Theetafel: hout, formica multiplex
54 x 27 x 32 cm
In bruikleen van Silberkuppe, Berlijn

- 39. Clare Stephenson**
Our-Lady-of-the-Conscious-Optics
(Miniatures 3), 2009
Zeefdruk op hout
61.5 x 28 x 6 cm
In bruikleen van galerie Sorchha
Dallas, Glasgow
- 40. Lina Viste Grønli**
Grace Jones Mantelpiece, 2008
Wenge
20 x 12 x 60 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 41. Lina Viste Grønli**
Grace Jones Study (Desk Piece II),
2008
Hout
5 x 20 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 42. Lina Viste Grønli**
Grace Jones Study (Mahogany &
Ebony), 2008
Mahonie, ebbenhout
2 keer 7 x 4 x 25 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 43. Lina Viste Grønli**
Grace Jones doorstopper, 2008
Hout, lak
9 x 4 x 29 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 44. Lina Viste Grønli**
Teak Helvetica Slash, 2008
Teakhout, staal
100 x 15 x 24 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 45. Lina Viste Grønli**
Elderlic Reduction, 2009
Teakhout, staal, kleenhanger
55 x 15 x 15 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 46. Lina Viste Grønli**
R for Rudeness, 2009
Eikenhout, verf
41 x 7 x 30 cm
In bruikleen van galerie Gaudel
de Stampa, Parijs
- 47. Lina Viste Grønli**
H (As In: How Dare You Concern
Yourself With Art When There's
Obviously A Million Better, More
Important / Sensible Things To Do?),
2009
Teakhout, olie
41 x 7,5 x 21,5 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 48. Jessica Warboys**
Sea Tigris, Part I & II, 2011
Van de serie: Sea Painting,
Dunwich, 2011
Pigmenten op doek
2 keer 300 x 200 cm
In bruikleen van galerie Gaudel de
Stampa, Parijs
- 49. Amelie van Wulften**
(in samenwerking met Lucio Auri)
Untitled, 2007
Hout, schuim, katoen, verf
300 x 95 x 68 cm
In bruikleen van Greene Naftali
Galerie, New York en de kunstenaar
- 35. Lili Reynaud-Dewar**
The Power Structures, Rituals &
Sexuality of the European Shorthand
Typists 2, 2009
Hout, spiegels, verf, kleding,
typemachine, video projectie
217 x 158 x 166 cm
9 min. (loop)
In bruikleen van galerie Mary Mary,
Glasgow
- 36. Clare Stephenson**
Ornament and Boredom, 2008
Collage
62 x 47,2 x 4,2 cm
In bruikleen van galerie Sorchha
Dallas, Glasgow
- 37. Clare Stephenson**
Self-portrait with Actress and Maid,
2004
Potlood en aerosolverf op papier
60 x 49 cm
In bruikleen van galerie Sorchha
Dallas, Glasgow
- 38. Clare Stephenson**
Miss Verily-Existent and Miss
Quite-Transcendent Strike Poses
(Screenprint), 2007
Tekening, zeefdruk
44 x 35,5 cm
In bruikleen van galerie Sorchha
Dallas, Glasgow

